

De toekomst van het Boliviaanse schaak.

Hans Meijer

In Bolivia was er dit jaar sprake van een heuse verkiezingsstrijd om het presidentschap van de FBA (Federación Boliviana de Ajedrez). De ene groep stond onder leiding van zittend president Alfonso Ferrufino uit Cochabamba en de andere werd geleid door Alan Borda uit La Paz. Beiden hadden de steun van vier departementen. De beslissende stem behoorde toe aan Freddy Mendoza, de president van het departement Tarija, die hierin een uitgelezen kans zag om er het maximale, lees schaakreisjes voor zichzelf en zijn zoon, uit te slepen. Geheel in strijd met de Boliviaanse gewoonten bood Ferrufino hem niets maar belde Javier Monroy Carrizo de president van Santa Cruz en stelde Monroy voor om zich in zijn plaats kandidaat te stellen. Monroy is net als Ferrufino een bekwaam organisator, iets dat van Borda nog niet gezegd kan worden. Monroy verwierf de stem van Mendoza door hem onder andere het vicepresidentschap aan te bieden waarop de FBA in twee stukken uiteen dreigde te vallen. Na enige koehandel, ook Borda werd vicepresident, voorkwam Monroy dit en was hij de nieuwe FBA president met als eerste taak het voorbereiden van de deelname van Bolivia aan de schaakolympiade in Tromsø.

Schaakolympiades Bolivia 1998-2014											
#	jaar	pos	landen	Elo BOL	Elo OPP	punten	games	match-punten	matches	%	Elo perf
1	2014	77	172	2273	2301	23	44	12	11	52.3	2314
2	2012	57	156	2320	2252	25½	44	12	11	58.0	2304
3	2010	114	148	2206	2184	16½	44	9	11	37.5	2097
4	2008	86	146	2313	2267	21½	44	10	11	48.9	2260
5	2006	71	147	2336	2232	26½	52	12	13	51.0	2239
6	2004	65	128	2332	2285	28½	56	14	14	50.9	2292
7	2002	77	134	2325	2249	27½	56	15	14	49.1	2242
8	2000	98	126	2257	2188	25	56	13	14	44.6	2152
9	1998	85	110	2148	2214	23	52	12	13	44.2	2171

Hoe ziet de toekomst van het Boliviaanse schaak eruit? Hierboven een overzicht van de prestaties van Bolivia tijdens de laatste negen schaakolympiades. Deze gegevens zijn afkomstig van olimpbase.org met uitzondering van die van Tromsø 2014 die van mij afkomstig zijn. We zien dat de positie van Bolivia op de eindranglijst schommelt tussen de plaatsen 57 en 114, gemiddeld 81. In 2012 en 2014 veroverde Bolivia een plaats in de bovenste helft.

De Elo prestatie van Bolivia in Tromsø was de hoogste tot nu toe en voor mij een reden om teamleider Boris Ferrufino, een van mijn schaakvrienden hier in Cochabamba, te feliciteren met het feit dat hij de beste Boliviaanse teamleider aller tijden is. Hij glom van trots. Ik wees hem er wel op dat deze Elo prestatie wat geflatteerd is omdat ook de partijen tegen spelers zonder rating door olimpbase.org meegeteld worden; de echte Elo prestatie was 2274 op basis van 18 punten uit 39 partijen tegen een gemiddelde tegenstand van Elo 2301. Echt schot zit er niet in de prestaties van Bolivia en we kijken hier met enige jaloezie naar buurland Peru dat met vier grootmeesters in de gelederen in Tromsø op de negentiende plaats eindigde.

#	Resultaten Tromsø 2014	ELO	Delta ELO	games	punten	%
1	Zambrana, Oswaldo IGM	2472	-7,4	9	4,5	50%
2	Gemy José Daniel IM	2332	22,4	11	7	64%
3	Cueto, Jonny IM	2283	-1,5	11	6,5	59%
4	Monroy Garzón Javier	2150	-10,4	8	3	38%
5	Cáceres Diego	2128	-18	5	2	40%
		2273	-14,9	44	23	52%

Van de vijf door Bolivia naar Tromsø afgevaardigde spelers deden IGM Oswaldo Zambrana en IM Jonny Cueto hetgeen van hen verwacht werd terwijl Javier Monroy en Diego Cáceres, die

allebei voor het eerst meedingen naar een olympiade, dat niet deden. Gelukkig beschikte Bolivia over de jonge IM José Daniel Gemy die met zijn uitstekende score het team droeg. Boris Ferrufino vertelde mij dat grootmeester Zambrana zich in Tromsø nogal boos gemaakt had over het optreden van Javier Monroy Garzón die in zeven van zijn acht partijen, vaak vrijwel meteen na de opening, verloren stond. Zo hoefde het voor Zambrana niet meer. Ferrufino vroeg zich af of het wel verstandig geweest was om de laatste twee plaatsen voor het olympiadeteam tijdens het nationale kampioenschap te vergeven. Dat is inderdaad een problematische strategie, want je loopt dan het risico dat de nummers zestien en achttien van de nationale ranglijst zich plaatsen.

#	FIDE ratinglijst Bolivia	Elo (01-10-14)	Geboortejaar
1	Zambrana, Oswaldo IGM	2465	1981
2	Gemy, José Daniel IM	2387	1992
	Vera, Kelter FM (PER)	2306	1972
3	Cueto Jonny IM	2282	1972
4	Ferrufino, Alfonso	2228	1967
5	Sustach, Marcos FM	2227	1968
6	Lopez, Mario Iver FM	2208	1959
7	Campero, Ronald FM	2167	1973
8	Delgadillo, Adonay	2164	1994
8	Párraga, Alejandro	2164	1985
10	Ferrufino, Boris	2160	1972
11	Berrocal, Jorge FM	2150	1956
12	Saavedra, Carlos FM	2149	1957
13	Martínez, Ariel A.	2146	1990
14	Mendoza, Rodrigo	2145	1994
15	Molina, Jorge FM	2133	1951
16	Monroy Garzón, Javier A.	2132	1994
18	Cáceres, Diego	2110	1989

Een blik op de top van de FIDE ratinglijst voor Bolivia leert dat het vinden van een oplossing voor de borden vier en vijf nog niet zo eenvoudig is. Een optie zou zijn om de Peruaan FM Kelter Vera, die hier al vele jaren woont, te vragen om voor Bolivia uit te komen. Van de overige spelers met een rating van boven de 2200 is alleen FM Mario Iver Lopez een serieuze optie, de beide anderen spelen zelden. Opmerkelijk is dat ik met mijn huidige rating van 2177 nog steeds de zevende speler van Bolivia zou zijn. Ik ried Boris Ferrufino echter lachend aan om mij vooral niet op te stellen. Mijn beste tijd is voorbij. Twee spelers met een goede staat van dienst tijdens schaakolympiades zijn Boris Ferrufino en FM Carlos Saavedra. Zij representeerden Bolivia ieder zes keer. Boris Ferrufino is nog steeds een optie maar Carlos Saavedra is net als ik op zijn retour en valt af. Van de jongeren die begin jaren negentig geboren zijn is alleen José Daniel Gemy doorgebroken. De anderen overtuigen tot nu toe niet.

Bolivia zal het in de toekomst moeten hebben van talentvolle schakertjes die na 1997 geboren zijn. Dat zijn op dit moment Luis Miguel Aguilar (geboortejaar 1999; Elo 2017), Daniel Pinto (2001; Elo 1991), Yamil Filippis (1998; Elo 1975), Fernando Bolanos (2000; Elo 1915) en Carlos Avila (2001; Elo 1904). Dit zijn niet al te veel beloftes en hun niveau is aan de lage kant. Het zal duidelijk zijn dat het probleem van de borden vier en vijf voorlopig zal blijven bestaan.

Ik verwacht dat ook in de toekomst er om de twee jaar, tijdens de laatste ronde van het nationale kampioenschap, steeds sprake zal zijn van een loterij voor de borden vier en vijf. Dat is vragen om problemen want er zijn in Bolivia altijd wel schakers die het toeval vooraf zoveel mogelijk willen corrigeren, om zo hun kans te maximaliseren om met het vliegtuig mee te kunnen. Vice Freddy Mendoza viste voor wat betreft het schaakreisje naar Tromsø overigens achter het net.